

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om höjda avskrivningar på maskiner, inventarier och andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar skatteåren 2020—2023 samt till lagar om temporär ändring av lagen om skatteredovisning och inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om höjda avskrivningar på maskiner, inventarier och andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar skatteåren 2020—2023 samt till lagar om temporär ändring av lagen om skatteredovisning och inkomstskattelagen (RP 85/2019 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- specialsakkunnig Antti Sinkman, finansministeriet
- ledande expert Kari Aaltonen, Skatteförvaltningen
- direktör Elina Pylkkänen, Löntagarnas forskningsinstitut
- skatteexpert Lauri Lehmusojä, Finlands näringsliv rf
- chefsekonom Mauri Kotamäki, Centralhandelskammaren
- ekonomisk expert Antti Koskela, STTK rf
- skatteexpert Sanna Linna-Aro, Företagarna i Finland rf
- chef för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund rf
- professor (emeritus) Heikki Niskakangas.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Kommunförbund
- Statens ekonomiska forskningscentral
- Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- Finnwatch rf
- Familjeföretagens förbund rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Betänkande FiUB 17/2019 rd

Inget yttrande av

- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om höjda avskrivningar på maskiner, inventarier och andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar skatteåren 2020—2023. Enligt lagen får i beskattningen göras dubbel avskrivning av i 30 § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och 8 § i inkomstskattelagen för gårdsbruk avsedda anskaffningsutgifter för nya maskiner och anläggningar jämfört med de ordinarie avskrivningarna. Höjningen av maximibeloppet gäller nya nyttigheter som anskaffats och tagits i bruk 2020—2023.

I propositionen föreslås det vidare att den förändring i intäkterna av samfundsskatt som de höjda avskrivningarna leder till ska kompenseras kommunerna genom en ändring av utdelningen av samfundsskatt enligt 12 § i lagen om skatteredovisning.

Propositionen hänför sig till propositionen med förslag till statsbudget för 2020 och till propositionen om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 31/2019 rd) och avses bli behandlad i samband med dem.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2020. Ändringen av lagen om skatteredovisning och inkomstskattelagen ska vara i kraft till utgången av 2027. Lagen om höjda avskrivningar på maskiner, inventarier och andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar skatteåren 2020—2023 ska tillämpas vid beskattningen för skatteåren 2020—2023. Ändringarna i lagen om skatteredovisning ska tillämpas vid redovisningarna av samfundsskatt för skatteåren 2020—2027.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar. Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte.

De sakkunniga har haft vitt skilda åsikter om propositionen. En del anser att den är mycket välkommen i det rådande ekonomiska läget. Andra förhåller sig däremot mycket negativa till propositionen, eftersom den enligt dem orsakar en betydande lucka i skattebasen och blir en ny skatte-subsidie till företag.

De sakkunniga som förhåller sig kritiska till propositionen anser att propositionen strider mot principerna för ett bra skattesystem. Enligt dem avviker propositionen klart och principiellt från den skattepolitiska linje där skattesatserna sänks och skattebasen stärks. Enligt deras uppfattning motsvarar propositionen inte slutsatserna i den färskta slutrapporten från arbetsgruppen för företagsstöd.¹

¹ Arbets- och näringsministeriet, slutrapport av arbetsgruppen för minskning av företagsstöd, 16.9.2019

Betänkande FiUB 17/2019 rd

Arbetsgruppen rekommenderade att den skattesubvention som ingår i avskrivningen av anskaffningsutgiften för lösa anläggningstillgångar som redan nu omfattas av företagsbeskattningen slopas och förespråkade att en övergång till bokföringsmässiga avskrivningar övervägs. Enligt arbetsgruppen ökar avskrivningar som avviker från bokföringen de administrativa kostnaderna och snedvrider incitamenten för investeringar. Propositionen har således ansetts stå i strid med arbetsgruppens rekommendationer.

Statens ekonomiska forskningscentral VATT har ansett att höjningen av avskrivningen inverkar på skatterna och kapitalkostnaderna för tilläggsinvesteringar, men att effekten är mycket liten i synnerhet i förhållande till effekterna av ändringen i räntenivån. Sammantaget är den ekonomiska nyttan av de höjda avskrivningarna liten under förhållanden med låg ränta och samfundsskatt. En liten fördel kan leda till att de informations- och administrationskostnader som följer av att avskrivningarna nyttjas kan överskrida skattebesparingen, det vill säga det lönar sig inte för företaget att utnyttja den föreslagna temporära bestämmelsen.

Vid utfrågningen av sakkunniga togs också problemen i den nuvarande skatten på utdelning upp. Finlands system för beskattning av utdelning från icke-noterade bolag kan bli ett incitament till riskfria investeringar i bolag endast för att höja nettoförmögenhetens kalkylerade värde. Bolagets nettoförmögenhet inverkar ofta på beloppet av de kapitalutdelningar som beskattas lindrigare än förvärvsinkomsterna.

De sakkunniga som backar upp propositionen har å sin sida ansett det vara viktigt att regeringen stöder företagens investeringar och därigenom tillväxten och sysselsättningsutvecklingen också genom beskattningen. De har välkomnat att den föreslagna skattelättnaden i motsats till de tidigare skattelättnadslagarna inte ska gälla endast anläggningstillgångar som används i produktionsverksamhet, utan alla nya lösa anläggningstillgångar. Det har också setts som positivt att höjda avskrivningar kan göras under högst fyra skatteår i stället för under högst två år. De sakkunniga har betonat förutsägbara och långsiktiga skattelösningar, och en del av dem har förespråkats permanent höjd avskrivningsrätt.

En del av de sakkunniga har varit kritiska till att den höjda avskrivningsrätten uteslutande gäller nya maskiner, inventarier eller andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar. Begränsningen har ansetts stå i konflikt med främjandet av cirkulär ekonomi enligt regeringsprogrammet. De sakkunniga har dock i stor utsträckning varit eniga om att företagens vilja att investera har minskat i Finland de senaste åren. Investeringar är nödvändiga för att upprätthålla den ekonomiska tillväxten.

Utskottet anser att modellen i propositionen är motiverad. Utskottet instämmer med regeringen i att ändringen i någon mån väntas öka nya investeringar och när de nya investeringarna förbättrar energieffektiviteten eller främjar cirkulär ekonomi kan deras miljökonsekvenser bedömas vara positiva.

Det är angeläget att regeringen följer upp propositionens konsekvenser för den cirkulära ekonomin och genomför den i regeringsprogrammet nämnda utredningen om hur den cirkulära ekonomin kan främjas med skattepolitiska medel.

Betänkande FiUB 17/2019 rd

Utskottet ställer sig bakom den föreslagna begränsningen att de höjda avskrivningarna ska gälla nya maskiner och anordningar. Det förebygger effektivt oönskade skatteplaneringsåtgärder som går ut på att köpa, sälja och byta varor mellan företag bara i syfte att göra höjda avskrivningar på dem. Också tidigare motsvarande temporära skattelättnader har gällt nya anordningar.

Utskottet instämmer inte till alla delar i kritiken att propositionen som ett temporärt incitament skulle innebära ett betydande undantag från den omfattande skattebasen. Vid bedömningen av skatteintäkterna måste det beaktas att det är fråga om en lättnadsbestämmelse som gäller periodisering.

År 2020 beräknas skatteintäkterna minska med sammanlagt cirka 207 miljoner euro och under hela den berörda perioden, 2020—2023, med sammanlagt cirka 893 miljoner euro. Här finns det skäl att framhäva att det är fråga om en ändring som gäller periodisering av beskattningsbar inkomst, vilket betyder att det bortfall av skatteintäkter som realiserats åren 2020—2023 omvandlas till en ökning av skatteintäkterna från och med 2024. Åren 2024—2027 ökar skatteintäkterna med sammanlagt cirka 611 miljoner euro. Återstående 283 miljoner euro återgår från och med 2028. På lång sikt handlar det i fråga om tidsbundna höjda avskrivningar om uppskov med beskattningen, och den fiskala effekten består av ränteeffekter. Det bör dock noteras att budgetpropositionerna utarbetas årligen och att bortfallet av skatteintäkter ska beaktas som en del av statsbudgeten och att kraven på de offentliga finanserna i euroområdet ska beaktas vid bedömningen.

Kommunförbundet har ställt sig bakom propositionen. Den föreslagna kompensationsmodellen är rättvis och effekterna fördelas på ett bra sätt mellan kommunerna som skattetagare. I kompensationen beaktas de uppskattade ändringarna i skatteintäkterna till nettobelopp 2020—2027. Den föreslagna kompensationen hindrar att inflödet av skatteinkomster skjuts fram och är således mycket viktig med tanke på den kommunala ekonomin. Utskottet delar dessa åsikter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 85/2019 rd utan ändringar.

Betänkande FiUB 17/2019 rd

Helsingfors 4.12.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Esko Kiviranta cent
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jari Koskela saf
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Mari Holopainen gröna
ersättare Kalle Jokinen saml (delvis)
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Antero Laukkanen kd
ersättare Riitta Mäkinen sd
ersättare Juha Pylväs cent
ersättare Janne Sankelo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.

Betänkande FiUB 17/2019 rd
Reservation 1

RESERVATION 1

Motivering

För att få privata investeringar föreslår regeringen att höjda avskrivningar ska tillåtas 2020—2023. Propositionen motsvarar den temporära lagstiftning som gällde tidigare. Den här gången ska lagarna gälla i fyra år.

Det verkliga problemet är att tillväxtorienterade nystartade företag inte har kunnat stödjas ordentligt. Olika modeller för periodisering av avskrivningar har presenterats.

Ett alternativ är fri avskrivningsrätt för nystartade företag som befinner sig i tillväxtfasen. Då kan hela anskaffningsutgiften för lösa anläggningstillgångar omedelbart avskrivas från grunden för samfundsskatten för den räkenskapsperiod under vilken investeringen genomförs.

I praktiken är det fråga om att fördröja beskattningen av nystartade företag, eftersom investeringsutgiften skulle kunna dras av helt och hållet och företaget därmed skulle minska sin vinst under investeringsåret. På motsvarande sätt skulle företagets samfundsskatt öka de kommande åren. Då påverkas bland annat nivån på avkastningskraven för investeringar så att investeringarna ökar.

Det kan fungera som turboknapp för nystartade företag, eftersom företagarens investeringar tack vare de fria avskrivningsrättigheterna skulle binda upp mindre kapital tack vare den lägre samfundsskatten. Detta gör det möjligt för företagaren att av staten få en summa motsvarande skatten till låns och det är möjligt att få avkastning på denna summa.

I en situation där enskilda företags investeringar begränsas av tillgången till finansiering kan en full avskrivningsrätt ha stor inverkan på investeringsbesluten. Å andra sidan är nystartade företag ofta förlustbringande, och mot denna bakgrund bör man överväga för hur många räkenskapsperioder de nystartade företagen ska ha rätt till fria avskrivningsrätter.

Samtidigt bör man utreda möjligheten att låta också begagnade anläggningstillgångar ingå i de fria avskrivningarna.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner två uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att införa fria avskrivningar för nystartade företag under de tre första räkenskapsperioderna.

Betänkande FiUB 17/2019 rd
Reservation 1

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder under vilka förutsättningar de höjda avskrivningarna kan utvidgas så att de också gäller begagnade anläggningstillgångar.

Helsingfors 4.12.2019

Ville Vähämäki saf
Sami Savio saf
Jari Koskela saf
Vilhelm Junnila saf

Betänkande FiUB 17/2019 rd
Reservation 2

RESERVATION 2

Motivering

Vi ställer oss bakom regeringens proposition om att höja avskrivningarna på maskiner, inventarier och andra därmed jämförbara lösa anläggningstillgångar. Höjda avskrivningar förbättrar investeringsincitamenten genom att företagen tillåts dra av investeringskostnaderna snabbare i beskattningen. Uppskovet med skattebetalningen lindrar beskattningen av investeringsavkastningen.

Trots det anser vi att de ändringar regeringen föreslår inte räcker till. Grunden för vår välfärd krymper om vi inte får de privata investeringarna att öka. Vi investerar en tredjedel mindre än Sverige. Våra investeringar i nytt kapital räcker nätt och jämnt till för att överskrida slitaget på kapitalet. Vi förlorar också mot andra jämförelseländer. De svåraste åren efter finanskrisen ligger nu bakom oss, men enligt prognoserna kommer investeringarna inte att tillta.

I början av hösten lade Samlingspartiet fram förslag för att få fart på investeringarna. Ett nytt sätt som vi ville ta upp till diskussion var att permanenta fri avskrivningsrätt för företag. Färsk forskningresultat, som också diskuterades med sakkunniga i skattedelegationen, ger lovande indikationer på att mer flexibla avskrivningar skulle leda till bättre investeringsincitament för företagen. Vi föreslår att regeringen i stället för en temporär ändring överväger att införa fria avskrivningar permanent. När det gäller stora investeringsbeslut är fyra år för kort giltighetstid.

Sakkunniga har sett det som problematiskt att de dubbla avskrivningarna uteslutande ska gälla nya lösa anläggningstillgångar med tanke på såväl regeringens miljömål som skatteneutraliteten. I synnerhet små och medelstora företag investerar ofta också i begagnade maskiner och anordningar. Avgränsningen utesluter alltså ett stort antal företag från skatteförmånen. De föreslagna ändringarna uppmuntrar skattemässigt till anskaffning av nya maskiner och anordningar i stället för begagnade, vilket strider mot de mål för cirkulär ekonomi och hållbar utveckling som säkert är viktiga även för regeringen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner ett uttalande. (*Reservationens förslag till uttalande*)

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar en proposition med förslag om permanent höjda avskrivningar som också utvidgas till begagnade maskiner och inventarier.

Betänkande FiUB 17/2019 rd
Reservation 2

Helsingfors 4.12.2019

Timo Heinonen saml
Elina Lepomäki saml
Sari Sarkomaa saml
Kalle Jokinen saml
Markku Eestilä saml
Janne Sankelo saml
Antero Laukkanen kd